

„Slovenskí architekti boli vždy dobrými dizajnérmi. Za ostatných 20 rokov slovenská architektúra a stavebníctvo zaznamenali nesmierny pokrok hlavne v materiálovej a technologickej oblasti. Toto sa, samozrejme, odzrkadľuje i v realizácii a kvalite stavieb,“ povedal pre Parlamentný kuriér Dipl.-Ing., Acad. Arch. Igor BARTA (Architekt DE), predseda poroty 17. ročníka prestížnej celoštátnej súťaže realizovaných stavieb na Slovensku STAVBA ROKA 2011.

Súčasná architektúra a stavebníctvo na Slovensku sú na európskej úrovni

Dipl.-Ing., Acad. Arch. Igor BARTA

Narodený 5. mája 1947 v Bratislave

Štúdium:

10/1966 – 6/1972 Slovenská technická univerzita v Bratislave, Fakulta architektúry a územného plánovania

Titul: Ing. arch.

10/1972 – 6/1975 Vysoká škola výtvarných umení, Bratislava, Architektúra II

Titul: Acad. Arch. (Akademický Architekt)

1979 emigrácia, odchod do kanadského exilu

1980 obidva tituly boli ohodnotené na University of Toronto, Kanada, a uznané ako Master of Architecture Degree (M. Arch.) v odbore architektonického dizajnu

1995 presídlenie z Kanady do Európy do Nemecka

Členstvo:

1987 – 2009

Ontario Association of Architects, Toronto, Ontario, Kanada

1997 – 2005

Architektenkammer Baden-Württemberg, Stuttgart, BRD

2003 doteraz

Spolok Architektov Slovenska, Bratislava, Slovensko

2005 doteraz

Bayerische Architektenkammer, Mníchov, BRD

Ocenenia:

7th International Design Competition for Prefabricated Houses, „House for long life“. Sponsored by the Misawa Homes Institute of Research & Development and the Building Centre of Japan Tokio, Japonsko

Cena / Award: Honourable Mention

2nd Annual International Conceptual Furniture Competition

Progressive Architecture Stamford, CT, USA

Cena / Award: Citation

Voluma Prize St. Gallen, Švajčiarsko

Cena / Award: First Prize / Prvá cena

Slovenské realizácie:

1978 Múzeum Franza Schuberta, Želiezovce

1977 Červený Kríž, Keramika pre zasaďačku

2010 dar pre Domov seniorov Archa v Bratislave,

Rozvodná 25, Krížová cesta a návrh interiéru kaplnky.

Ako by ste zhodnotili 17. ročník súťaže STAVBA ROKA? Ktoré prístupy dominovali?

Tento ročník sa niesol nielen v znamení excelencie architektonického riešenia a realizácie, ale aj v znamení šetrenia energiami. Infraštruktúra stavby, často neviditeľná, má primárnu úlohu v kvalite stavby. Realizácia musí byť na rovnako vysokej úrovni ako jej architektonické riešenie. Nie je možné jedno od druhého oddeliť. Aj vynikajúci návrh zlou a nekvalitnou realizáciou možno znehodnotiť. Napríklad zle vyhotovený obvodový plášť, ktorý zateká, znehodnotí celú stavbu a jej prevádzku. Tu sa stretávame s problémom, ktorý je ťažko odstrániteľný.

Sú podobné súťaže komplexnej kvality realizovaných stavieb aj v Nemecku a kto sa nimi menovite prezentuje? Poznate podobné prezentačné súťaže v odvetvi výstavby a stavebníctva aj v iných krajinách Európy či zámorí?

Podobné prezentačné súťaže, ako Stavba roka, čiže Building of the Year, sú nielen v Nemecku, ale aj v iných krajinách, napríklad vo Veľkej Británii, v Kanade či v Poľsku. Tieto súťaže ale majú inú štruktúru, a hodnotí sa vo väčšine prípadoch len architektonický výzor stavieb.

Súťaž Stavba roka má prednosť v tom, že odborná porota je zložená z odborníkov rôznych profesií, ktorí hodnotia stavbu z rôznych zorných uhlov a taktiež osobne navštívia každú jednu stavbu, prihlásenú do tejto súťaže. Týmto je súťaž Stavba roka unikátna pri porovnaní s podobnými svetovými súťažami.

Je podľa vás menovitá prezentácia hlavných účastníkov realizácie stavby správnym trendom?

Podľa mňa áno. Je veľmi dôležité dať kredit všetkým tým, ktorí sa podieľali na realizácii stavebného diela.

Slovensko ešte stále nepatrí k vyspelým európskym ekonomikám. Aké by mali byť podľa vás stavby financované verejnými investíciami? Dá sa aj za menej peňazí realizovať zaujímavá stavba, či už z hľadiska jej architektúry, hmotovo-priestorového riešenia, funkčnosti, alebo aj ekológie, šetrenia energiami ap.?

Kvalita stavby je vždy podmienená dvoma faktormi, a to stavebníkom, či už verejným alebo súkromným a architektom/projektantom. Šikovný architekt dokáže aj pri obmedzenom rozpočte vytvoriť kvalitnú a funkčnú architektúru. Stavby financované verejnými pro-

Polyfunkčný dom VIKTORIA. Foto: Paťo Safko

Polyfunkčný objekt RETRO – Cena Združenia pre rozvoj slovenskej architektúry a stavebníctva – ABF Slovakia. Foto: Paťo Saľko

striedkami by nemali mať horšiu kvalitu ako stavby financované súkromnými stavebníkmi. Stavebník, v tomto prípade verejná inštitúcia, musí vyžadovať, aby jej financie boli dobre preinvestované a bolo vytvorené z každej stránky vysoko kvalitné stavebné dielo.

Vráťme sa k 17. ročníku súťaže Stavba roka. Tohtoročná hlavná cena, dovoľujeme si konštatovať, neprekvapila len širokú laickú verejnosť, ale aj časť odbornej verejnosti. Získala ju stavba Univerzitná knižnica Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, charakteristická nielen menším investičným nákladom a stavebným objemom, ale možno aj hmotovým riešením. Ako vy osobne vnímate prestížny titul hlavnej ceny Stavba roka v tejto súťaži a aký je váš osobný názor na túto stavbu?

Už sme si zvykli, že takmer vždy hlavná cena prekvapí, je to zaujímavý fenomén. Súťaž Stavba roka je jedinečná nielen v komplexnom hodnotení stavby, ale aj v tom, že odborná porota navštívi stavby a má možnosť priamo na mieste diskutovať s architektom, projek-

tantom, zhotoviteľom a stavebníkom. Ďalším pozitívom súťaže Stavba roka je, že nerobí rozdiel v objeme investičných nákladov, resp. v objeme stavby. Architektúra je posudzovaná na jej vlastné meritum, na jej podstatu. Takže, poznajúc proces hodnotenia a stavbu, nie je pre mňa prekvapením, že práve táto stavba bola porotou tak vysoko ohodnotená.

Mali ste aj vy osobne svojich favoritov na tohtoročnú hlavnú cenu? Ktoré stavby mali ešte predpoklady na toto prestížne ocenenie?

Áno, mojím favoritom na hlavnú cenu bola banskobystrická stavba Phoenix Zeppelin. Je to veľmi zaujímavá stavba. Som presvedčený, že sa o tejto stavbe bude ešte veľa písať a hovoriť.

V tohtoročnej súťaži bola pomerne početne obsadená bytová výstavba. Ak porovnáte bytové domy, ich dispozičné riešenia a štandardy či nadštandardy s novou výstavbou v Nemecku či iných krajinách, kde sa asi nachádza slovenská úroveň? Aké sú tam trendy?

Nadštandardné byty sú porovnateľné s podobnou výstavbou v Nemecku. Tu na Slovensku akoby mal architekt voľnú ruku a mal možnosť ponúknuť dispozične a vybavením to najlepšie.

Ale snáď podrobnejšie k bytovej výstavbe. Veľa bytov je dispozične zle riešených, s malými izbami, ktoré je pomerne ťažko zariadiť štandardným nábytkom. Najhoršie obyčajne dopadajú tie stavby, kde v priebehu výstavby z predajných dôvodov príde k zmene dispoziícií, napr. z 3, resp. 4-izbového bytu na dva dvojizbové. Prevažná väčšina bytov má vnútorné kúpeľne bez priameho vonkajšieho vetrania. V bytoch, ktoré ľudia kupujú, by malo byť pravidlom, že kúpeľne majú priame osvetlenie, a tým aj vetranie. Byty sú vzhľadom na priemernejší zárobok pomerne drahé a preto nie je prekvapením, že Bratislavčania kupujú byty napríklad v Rakúsku. Trend by mal byť najmä taký, že pri kúpe bytu by sa mal kupujúci zamyslieť najmä nad tým, ako sa jeho rodina rozrastie, resp. aké budú približne jeho nároky o päť alebo o desať rokov. Z toho by mal vychádzať pri hľadaní a kúpe nehnuteľnosti. Väčšina malometrážnych bytov nemá takúto flexibilitu.

Takisto boli v tomto ročníku v početnej prevahe bratislavské stavby – novostavby či rekonštrukcie. Ako vnímate ich prínos pre hlavné mesto Bratislavu? Je medzi nimi stavba, ktorá vás mimoriadne zaujala, a čím?

Každá dobre architektonicky a urbanisticky riešená a kvalitne postavená stavba je prínosom. Z rekonštrukcií by som rád spomenul rekonštrukciu Starej radnice a Apponyiho paláca, kde musel nielen architekt, ale aj zhotoviteľ podať maximálny výkon, pretože to bola vysoko náročná rekonštrukcia nielen technicky, ale aj historicky. Osobne odporúčam každému, teda nielen Bratislavčanom, pozrieť si túto vydatenú rekonštruovanú národnú kultúrnu pamiatku.

Čo pre vás osobne znamená súťaž realizovaných stavieb na Slovensku Stavba roka, je prínosom pre váš výkon povolania architekta?

Bolo zaujímavé vidieť takpovediac prierez slovenského staviteľstva. Potešením pre mňa osobne bolo, že som nevidel regionálne rozdiely. Architekti od Michaloviec po Bratislavu ukázali vysokú kvalitu svojej tvorby a nestratia sa v európskej alebo svetovej konkurencii.

Čo odporúčate slovenským architektom, projektantom, zhotoviteľom a stavebníkom, či developerom na zvýšenie komplexnej kvality realizácie stavieb na všetkých úrovniach investičného procesu výstavby na Slovensku?

Kvalita stavby sa prejaví v kvalitnej kontrole a najmä v nekompromisnej kontrole jednotlivých fáz výstavby. Tu práve architekt/projektant zohráva kľúčovú úlohu.

Nekompromisný prístup architekta pri posudzovaní a odstraňovaní nedostatkov v priebehu výstavby je zárukou úspešnej realizácie stavby. Chcel by som len pripomenúť mojim kolegom, že práve aj kvalitná stavebná realizácia je zrovnateľná s kvalitným architektonickým návrhom.